

Анализ на данните, получени от Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи, касаещи наличието на тежки метали за периода 01 януари – 31 март 2025 г.

Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF) е създадена от Европейската комисия (ЕК) и представлява мрежа от звена за контакт в държавите-членки на Европейския съюз (ЕС), Европейския орган по безопасност на храните (EFSA) и трети държави, за бърз обмен на информация в случаите, когато храни и фуражи представляват пряк или косвен риск за здравето на хората, животните и околната среда.

Анализът на данните, получени от RASFF, касаещи наличието на тежки метали за периода 01 януари – 31 март 2025 г., показва че общият брой валидирани нотификации за периода е **40**, като **от тях 36** в категорията „Храни“, **3 бр.** в категория „Материали и предмети, предназначени за контакт с храни“ и **1 бр.** във „Фуражи“ (Фигура 1).

Фиг. 1. Брой нотификации за съдържание на тежки метали за периода 01 януари до 31 март 2025 г., по категории продукти

От всички нотификации получени от Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи за разглеждания период, в **23 нотификации** рискът е определен като „сериозен“, в **2 от нотификациите**, рискът „не е сериозен“. В **8 нотификации** е определен „потенциално сериозен риск“, а останалите **7** са с „потенциален риск“.

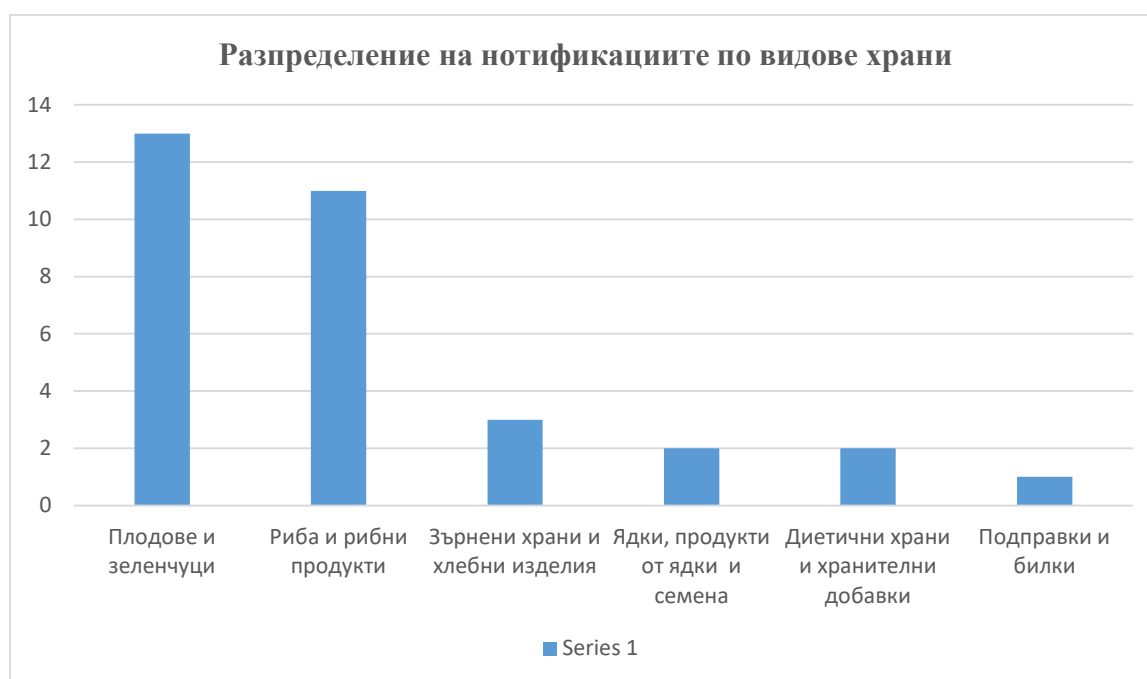
Разпределението според вида на нотификациите е както следва:

- Нотификация за предупреждение ¹ – 10 бр.;
- Нотификация за информация за насочване на вниманието ² – 6 бр.;
- Нотификация за информация, която изисква проследяване ³ – 16 бр.;
- Нотификация за недопуснат внос ⁴ – 8 бр.

В категорията „Храни“ (Фигура 2), най-многобройни са нотификациите, касаещи **„плодове и зеленчуци“ – общо 13 бр.**, следвани от **„риба и рибни продукти“ – общо 11 бр.**

Останалите нотификации, касаещи храни, се разпределят както следва:

- Зърнени храни и хлебни изделия – 3 бр.;
- Месо и месни продукти – 3 бр.;
- Ядки, продукти от ядки и семена – 2 бр.;
- Диетични храни и хранителни добавки – 2 бр.;
- Билки и подправки – 1 бр.

Фиг. 2. Брой нотификации за съдържание на тежки метали за периода от 01 януари до 31 март 2025 г. по категории хранителни продукти

В категорията **фуражи** е постъпила една нотификация, касаеща **ленено семе**. В категорията **„материали и предмети, предназначени за контакт с храни“** постъпилите за

¹ Нотификация за риск, който изисква или е възможно да изиска бърза реакция в друга държава, членка на мрежата;

² Нотификация за информация във връзка с продукт, който: присъства само в нотифициращата държава, членка на мрежата; или не е пуснат на пазара; или вече не е на пазара;

³ Нотификация за информация във връзка с продукт, който е пуснат на пазара или може да бъде пуснат на пазара в друга държава, членка на мрежата;

⁴ Нотификация за недопуснат внос, контейнер или товар с храни или фуражи, както е посочено в член 50, параграф 3, буква в) от Регламент (ЕО) № 178/2002;

разглеждания период общо 3 бр. нотификации се отнасят за миграция на метали от посуда (тигани).

Според вида на **опасностите в храните** (наличие на конкретен тежък метал над регламентираната норма), нотификациите се разпределят както следва:

Живак (Hg)

- Живак в риба и рибни продукти – 8 бр.

Кадмий (Cd)

- Кадмий в черни трюфели;
- Кадмий в авокадо;
- Кадмий в боб мунг;
- Кадмий в органично пълнозърнесто брашно;
- Кадмий в чушки;
- Кадмий в авокадо;
- Кадмий в билков чай;
- Кадмий в лук;
- Кадмий в калмари;
- Кадмий в слънчогледова паста;
- Кадмий в сушени гъби;
- Кадмий в конско месо (бъбрек);
- Кадмий в трюфели;
- Кадмий в ленено семе;
- Кадмий над законовите граници в диви манатарки (*Boletus edulis*);
- Кадмий и олово в органични овесени ядки;
- Кадмий над границите в обелени кедрови ядки;
- Кадмий в замразени малини.

Желязо (Fe)

- Желязо в храна за кърмачета – 1 бр.

Арсен (As)

- Неорганичен арсен в храна за кърмачета – 1 бр.

Олово (Pb)

- Олово в рибеното масло;
- Олово и живак в смляна канела;
- Олово в риба;
- Олово в консервирани ананаси;
- Олово в овесено брашно;
- Олово в черен дроб на овце.

Алуминий и олово в хранителна добавка – 1 бр.

В нотификацията, касаеща категорията „фуражи“, опасността е съдържание на кадмий в лено с семе с произход Канада, а по отношение на нотификациите, касаещи **материали и предмети, предназначени за контакт с храни**, същите касаят:

- Отлепващо се покритие и миграция на желязо във форма за мъфини от Китай;
- Миграция на метали от посуда (тиган);
- Манган и желязо в посуда (тиган).

През разглеждания период, по отношение страната на произход на продукта, в Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи, са постъпили нотификации, касаещи съдържанието на тежки метали за **25 държави**. Анализът установява, че най-многобройни са нотификациите, касаещи продукти с произход Франция – **4 бр.** и Китай – **4 бр.**, Перу – **3 бр.**, Канада, Еквадор, Полша, Португалия, Обединено кралство, Виетнам – **2 броя**. За **16 държави: Австрия, Белгия, Босна и Херцеговина, Германия, Унгария, Ирак, Сърбия, Тунис, Турция, Великобритания, Италия, Мароко, Норвегия, Шри Ланка, Венецуела, САЩ**, през разглеждания период има постъпила **по една нотификация** по отношение съдържание на тежки метали в храни, фуражи и материали и предмети, предназначени за контакт с храни (Фигура 3).

Фиг. 3. Брой нотификации според държави на произход на продукти, по отношение съдържанието на тежки метали в периода 01 януари – 31 март 2025 г.

През разглеждания период в Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи няма постъпили нотификации, касаещи България както като държава на произход, както и като нотифицираща страна.

Замърсяването на околната среда и от там на храните с тежки метали е особено важно за човешкото здраве, като се им предвид, че консумираните храни и напитки са основния фактор за неблагоприятните последици от приема на тежки метали.

Във връзка с горното, Центърът за оценка на риска по хранителната верига препоръчва провеждане на контрол върху предлаганите в търговската мрежа храни, произведени в държавите, за които са постъпили най-многобройни нотификации през разглеждания период –

Франция и Китай, както и за продуктите, нотифицирани в най-голяма степен – плодове и зеленчуци и риба и рибни продукти.

Източник:

RASFF Window, <https://webgate.ec.europa.eu/rasff-window/screen/search>

Други научни становища и актуална информация в областта на анализа на данните, получени от Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF), както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига:

<http://corhv.government.bg/>
<https://corhv.government.bg/Анализ-на-данните-от-системата-за-бързо-предупреждение-за-храни-и-фуражи-rasff--с-82>

Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“

д-р Татяна Иванова

20.05.2025 г.